

Lyhyt päivänavaus Maailman kirjan ja tekijänoikeuksien päiväksi

Maailman kirjan päivän alkuperä on vuodessa 1926, jolloin espanjalaisen kirjakauppiaan ajatuksesta huhtikuun 23. valittiin kirjojen ja ruusujen päiväksi. Vuonna 1995 Yhdistyneiden kansakuntien kasvatustieteiden ja kulttuurijärjestö Unesco julisti Kirjan ja ruusun päivän Maailman kirjan ja tekijänoikeuden päiväksi. Unescon julistuksen mukaan kirjat ansaitsevat erityisen päivänsä, jolloin niitä juhlitaan vapauden, yhteenkuuluvuuden ja rauhan symboleina.

Kirjojen lukeminen, kirjoittaminen ja julkaiseminen liittyvät vahvasti ihmisoikeuksiin. Sanan- ja ilmaisunvapaus tarkoittavat, että omia ajatuksiaan ja mielipiteitään saa välittää muille esimerkiksi kirjoittamalla. Sensuuri puolestaan tarkoittaa sitä, että ilmaisunvapautta rajoitetaan. Joissain maissa on kiellettyjen kirjojen listoja, joilla olevia teoksia ei saa levittää. Tällaisten kirjojen myymisestä tai jopa omistamisesta voi saada rangaistuksen.

Suomessa ei ole kiellettyjen kirjojen listaa. Joistain verkkokaupoista voi ostaa esimerkiksi avoimen rasistista tai muulla tavalla jotain ihmisryhmää vastaan kirjoitettua kirjallisuutta. Sananvapautta ei tulisi käyttää muiden ihmisten vapautta vastaan: vapauksista seuraa aina vastuu. Jokainen on vastuussa siitä, mitä kirjoittaa. Vapauden nimissä ei voi tehdä mitä tahansa.

YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen 27. artiklan mukaan ”jokaisella on oikeus niiden henkisten ja aineellisten etujen suojaamiseen, jotka johtuvat hänen luomastaan tieteellisestä, kirjallisesta tai taiteellisesta tuotannosta”. Siksi maailman kirjan päivänä vietetään myös tekijänoikeuden päivää. Ei ole oikeudenmukaista, että joku hyötyy kopioimalla ja myymällä toisen taiteellista työtä kuten kirjallisuutta tai musiikkia. Tekijällä on oikeus työnsä hedelmiin.

Monet haaveilevat oman kirjan kirjoittamisesta. Aina kirjaa ei edes tarvitse myydä, vaan sen voi julkaista omakustanteena vain itseään tai lähimpiään varten. Jos sinä kirjoittaisit kirjan, millainen se olisi?